

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

NGUYỄN KHOA ĐIỀM

Đất ngoại ô

TẬP THƠ

Mặt đường khát vọng

TRƯỜNG CA

Ngôi nhà có ngọn lửa ấm

TẬP THƠ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

NGUYỄN KHOA ĐIỀM

Đất ngoại ô

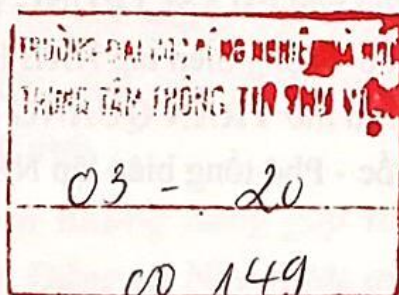
THƠ

Mặt đường khát vọng

THƠ

Ngôi nhà có ngọn lửa ấm

THƠ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà

xuất bản Văn học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà văn thực hiện dự án “Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước” (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: “Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước”. Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà thơ
NGUYỄN KHOA ĐIỀM

TIỂU SỬ

Họ và tên khai sinh: Nguyễn Khoa Điềm. Sinh ngày 15 tháng 4 năm 1943. Quê quán: làng An Cựu, xã Thủy An, TP Huế, tỉnh Thừa Thiên - Huế. Hiện thường trú tại: 250 Nguyễn Sinh Cung, Huế. Đảng viên Đảng CSVN. Vào Hội năm 1975.

*VÀI NÉT VỀ QUÁ TRÌNH HỌC TẬP, CÔNG TÁC, SÁNG TÁC: Học Đại học Sư phạm Hà Nội từ 1961 - 1964. Hoạt động ở chiến trường Thừa Thiên - Huế từ 1964 - 1975. Sau 1975 công tác ở Thừa Thiên - Huế; năm 1993 ra công tác ở Bộ Văn hóa - Thông tin, Ban Tư tưởng văn hóa Trung ương. Bắt đầu sáng tác từ năm 1969. Ủy viên Ban Thư ký BCH Hội Nhà văn Việt Nam khóa III, Tổng Thư ký BCH Hội Nhà văn Việt Nam khóa V. Nguyên Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng ban Ban Tư tưởng văn hóa Trung ương.

* TÁC PHẨM CHÍNH ĐÃ XUẤT BẢN: *Đất ngoại ô* (thơ, 1973); *Cửa thép* (ký, 1972); *Mặt đường khát vọng*

(trường ca, 1974); *Ngôi nhà có ngọn lửa ấm* (thơ, 1986);
Thơ Nguyễn Khoa Điềm (1990).

* GIẢI THƯỞNG VĂN HỌC: Giải thưởng Hội Nhà
văn Việt Nam cho tập thơ *Ngôi nhà có ngọn lửa ấm*.
Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật năm
2001 cho các tác phẩm *Đất ngoại ô*, *Mặt đường khát
vọng*, *Ngôi nhà có ngọn lửa ấm*. Giải thưởng VHNT
của Tỉnh ủy, UBND tỉnh Thừa Thiên - Huế năm 2000
cho các sáng tác về Huế.

ĐẤT NGOẠI Ô

(TẬP THƠ)

NHÀ XUẤT BẢN GIẢI PHÓNG

1972

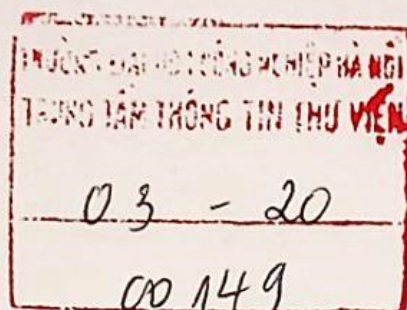
Đất ngoại ô

Khu phố ngoại ô
tắm tã rụng bên dòng sông
những người dân nghèo về đây
như vỏ hến chiều chiều tấp lên các bến.

Khu phố ngoại ô
chân đất, đội áo nổi vai
le te chợ Hôm, chợ Mai
đầu tắt mặt tối.

Khu phố ngoại ô nằm nghe mưa nguồn và sóng vỗ
đêm thâm tính những chuyến đò về trong giấc ngủ
trần trở trôi đi những năm nào
vỗ về một ngày lam lũ
trong tiếng hát nấc dài cuối ngã ba sâu.

Tôi lớn lên trên khu phố buồn đau
Không còn gặp cụ Trâu * và những lâu đài xưa cũng chìm
dần trong lá xanh trùm kín cửa
Vườn thơ xưa không còn gã áo trắng đi về
Ngơ ngẩn đọc thơ buồn trong tiếng guốc cạo râu.
Chỉ còn người phu xe cũ
nghiêng cốc rượu chiều nhòe những mái tôn
chỉ có nắng trời làm rát mặt những quán nghèo bám bờ
đường nhựa
Chỉ còn mẹ tôi ngồi bán hàng suốt mùa mưa
nước mắt thương chồng lạnh như hạt mưa đọng qua cửa
thùng gương.
Ôi những cuộc đời sứt lở dần theo con nước mỗi năm lũa
vô Đập Đá
chỉ có tiếng xe đoàn lê-dương lăn lạo xạo trên những đốt
sống lưng trần
chỉ có tiếng còi tàu há mồm những con giòi rúc vào mạch máu

Trước Phu Văn Lâu lá cờ vàng như tàu cải úa
Trước bến Văn Lâu...

đau biết mấy lần mẹ hát khúc ca dao.

Lũ chúng tôi lớn lên

con gái đi học về còn biết ra sông gánh nước

con trai còn biết đọc Lục Vân Tiên và thơ mụ Đội ** cho bà

Qua hoàng thành cha ông gọi tên tôi ù ù trong họng súng
thần công

Hịch Cần vương tưởng còn vang qua chín cửa

Sắc đẹp nghìn xưa thắm từng trang lịch sử

đời bà con nghèo đọng giữa đáy truyền đơn

nước mặn lên lúa héo ở bên cồn

mẹ vẫn dặn “đổi nước ngọt” chứ đừng “bán nước”.

Nắng tháng năm run rẩy những oan hồn

Người còn sống nhớ “ngày thất thủ” ***

Ôi mùa phượng hay lòng tôi cháy đỏ

Chúng tôi đi. Từ cửa ngoại ô này

Cái vẫy tay cuối cùng của thành phố thân yêu.

MỤC LỤC

<i>Lời nhà xuất bản</i>	7
<i>Tiểu sử</i>	11
ĐẤT NGOẠI Ô	
Đất ngoại ô.....	15
Nơi Bác từng qua.....	21
Tiền bạn cuối mùa đông.....	25
Người con gái chằm nón bài thơ.....	28
Mùa xuân ở A-Đời.....	33
Con chim thời gian.....	36
Buổi hò hẹn lớn lao.....	41
Tho ơi.....	45
Con gà đất, cây kèn và khẩu súng.....	48
Chiếc nôi vàng.....	54
Chúng ta vẫn sẵn sàng cho bài giảng đầu tiên.....	60
Bếp lửa rừng.....	63
Cát trắng Phú Vang.....	73
Những bàn chân nhỏ.....	76
Khoảng trời yêu dấu.....	79
Từ những gì các anh trao... ..	81

Lúa và máu.....	84
Hoa rừng.....	88
Vườn mẹ.....	91
Mẹ ra trận có gì?.....	94
Thưa mẹ, con đi.....	97
Tôi lại đi đường này.....	104
Những đồng tiền ngoại ô.....	110
Ánh sáng trên những lưỡi rìu.....	113
Gửi anh Tường.....	116
Khúc hát ru những em bé lớn trên lưng mẹ.....	124

MẶT ĐƯỜNG KHÁT VỌNG

Lời chào.....	129
Báo động.....	132
Tuổi trẻ không yên.....	137
Đất nước.....	145
Áo trắng và mặt đường.....	156
Xuống đường.....	163

NGÔI NHÀ CÓ NGỌN LỬA ẤM

Trên đường.....	175
Mẹ và quả.....	180
Đi bên mùa thu.....	181

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

Bạn ơi, bạn có nhớ?	183
Kính tặng Nguyên Hồng	186
Có một ngày...	188
Vào hạ	190
Em, cây chò của anh	191
Những bài hát, con đường và con người	193
Viết từ Đà Nẵng	195
Buổi đầu	198
Biển trước mặt	200
Cảm nhận cuối ngày	211
Một lần dừng chân trước Đồng Hới	212
Thủy Điện Khe Sanh	214
Trên khối đá của từ ngữ	216
Ngôi nhà có ngọn lửa ấm	218
Cây vông đồng trên đường Lê Lợi	223
Tặng một người sáng tạo	225
Chiều Hương Giang	228
Phượng, chào em...	229
Miền quê	231
Con lóc trong rạp xiếc	233
Những bài thơ tình viết trong chiến tranh	236
Lời cuối sách	244